

ÄMMÄNRANTA, PEM17_00654

Kohteen kuvaus

Yleiskuvaus

(Pb-inventointi 2019, UA)

Kalajokisuun itärannalla, Kalasataman pohjoispuolella sijaitseva vajaan 2 km pituinen ja 300 m levyinen laidunalue. Alue on ollut lammaslaitumena vuodesta 2011 alkaen. Alueen keskiosan poikki mereen laskeva Merenoja jakaa laidunalueen etelä- ja pohjoisosaan. Jokisuiston makeanveden vaikutuksesta rantaniittyjen kasvillisuus muistuttaa jokivarsien korkeakasvuisia niittyjä. Alueen avointen niittyalueiden vallitsevana kasvillisuustyyppinä on luhtainen vesisara- ja luhtakastikka-, paikoin korpikastikkavaltainen niitty. Lähinnä rantaa on vaihtelevan levyinen kuivempi niittykaistale, jolla esiintyy mm. punanataa, röllejä, syysmaitaista, valkoapilaa, ketohanhikkia ja vesirajassa meriluikkaa, suola- ja merivihvilää. Rantaniitty vaihtuu ylempänä luhtaiseksi saraniityksi. Ranta-alueella on harmaaleppä- ja kiiltopajupuustoisia pieniä puustokuvioita, joilla on paikoin harmaaleppälahopuuta. Alueella on lisäksi pajupensastoista pajuluhtaa sekä nuorta lehtomaista hieskoivu- ja harmaaleppäpuustoista metsää. Alueen itäreunassa on kaistale puustoltaan iäkkäämpää hieskoivuvaltaista metsää ja kaakkoisreunassa mäntymetsää. Laidunpaine on kohdistunut enemmän laitumen pohjoispuoliskoon, mikä näkyy kasvillisuudessa.

Pohjoispuoliskon itäreunan metsälaidun on hakamaisen harvapuustoista ja niitty-laikkuista, aluskasvillisuus on pääosin heinävaltaista ja matalaksi syötyä. Alueella on harvakseltaan iäkkäämpiä (halkaisija noin 45 cm) koivuyksilöitä. Puustoiseen osaan on kehittymässä kuusialikasvosta. Alueella vallitsevat luhtaiset saraniityt ovat kehittymässä kuivempaan suuntaan. Rantavyöhykkeellä on matalaksi syötyjä kuivempia niittyalueita. Ennen laidunnuksen aloitusta alueella vallinnut ruovikko on lähes täysin hävinnyt. Pohjoisen laidunlohkolla avautuu näkymiä laajalti avoimelle niityrannalle, jota elävöittävät puustoiset saarekkeet.

Eteläpuoliskossa laidunnuksen jälki näkyy kasvillisuudessa lähinnä itäreunan metsälaidunkuviolla sekä lähinnä rantaa olevalla hiukan kuivemmalla niittyalueella. Pääosin alue on luhtaista ja korkeakasvuista sara- ja pajuluhtaa sekä lehtipuustoista lehtoa. Laidunalueella on paljon joki/meriveden mukanaan tuomaa roskaa, mm. muovi-, metalli- ja lasipulloja. Laitumen eteläpäässä on jättipalsamikasvustoa.

Laidunalue sisältyy linnustoltaan kansallisesti tärkeään FINIBA -rajaukseen sekä rantojensuojelmaohjelman rajaukseen.

Maankäytön yleiskuvaus

Alue on ollut ylimmiltä puustoisilta osiltaan aikoinaan yhteislaitumena. Nykyinen niittyalue on muodostunut maankohoamisen seurauksena laiduntamisen loppumisen jälkeen.

Ollut lammaslaitumena vuodesta 2011 alkaen. Pohjoispuoliskossa on lintutorni. Metsästysaluetta.

Kohteen arvoluokka	P+, paikallisesti arvokas
Arvoluokan perustelut / Osa-alueiden arvuokat ja perustelut	<p>Pohjoispuoliskon osa-alue: P+, paikallisesti arvokas perustelut: Hakamaiseksi kehittyvällä puustoisella osalla vanhempia koivuyksilöitä ja matalaksi syötyjä niitty laikkuja. Avoimia rantaniittyjä on laajahkolla alueella, rantavyöhyke edustavinta ja matalaksi laidunnuttua. Ruovikko on lähes hävinnyt alueelta.</p> <p>Eteläpuoliskon osa-alue: K, kunnostuskelpoinen perustelut: Laidunnuksen jälki näkyy lähinnä metsälaidunkuvioilla ja aivan rantavyöhykkeen tuntumassa. Laajat alueet ovat luhtaisia, kasvillisuudeltaan koskemattomia, osin pajupensastoisia sara- ja kastikkaniittyjä. Luonnonoloiltaan alue ei ole optimaalinen lammaslaidunnukseen. Laidunnus olisi kuitenkin eduksi alueella esiintyvän jättibalsamin hävittämiseksi, myös ruovikkoalueet ovat alueelta lähes kadonneet laidunnuksen ansiosta. Alue kehittynee ajan myötä kuivampaan suuntaan.</p>
Arvoluokan muutokset	Ei mukana 1990-luvun inventoinneissa
Hoidon aloitusvuosi / lopetusvuosi	Hoito aloitettu v.2011
Huomionarvoiset kasvilajit	Suolasara /Carex halophila , Merivihvilä/ Juncus balticus, Mutayritti /Limosella aquatica , Katkeratatar / Persicaria hydropiper, Rantatädyke/ Veronica longifolia
Hoitosuositukset ja kommentit	<p>Nykyisen hoidon (= v. 2019) kuvaus ja lisätiedot:</p> <p>Laidunalue jakautuu etelä- ja pohjoispuolen lohkoihin. Lampaat eivät tahdo pysyä eteläpuolen lohkolla, vaan karkailevat matalan veden aikaan Merenajan suun matalikkoa pitkin pohjoispuolelle. Hoitaja kävelyttää aika ajoin lampaat tietä pitkin takaisin eteläpuolelle.</p> <p><u>Pohjoispuolen osa-alue:</u> Syksyisin jatketaan avoimen saraniityn pajujen raivausta: pajut kaadetaan lehtisinä, jolloin lampaat syövät lehdet ennen kuin rangat kuljetetaan alueelta pois. Hoitaja pyrkii ajoittamaan laidunkauden aloituksen kasvillisuuden kehityksen kannalta optimaaliseen ajankohtaan, niin että ruoko tulee mahdollisimman tarkkaan syötyä. Pajua raivattu rantaniityltä vuosittain->raivausjäte viety pois. Ruovikkoa niitetty alkuvuosina ja tarvittaessa myöhemminkin. Merenajan pohjoisrannan puusto harvennettu hakamaiseksi. Raivausjätetasoja jäljellä.</p> <p>Lammaslaidunnus ei estä metsäisten kuvioiden kuusettumista. Mikäli primäärisukessiometsä -luontotyyppi säilytetään hoitotavan määrääjänä, tulee nyt jo valoisan hakamaiseen suuntaan kehittynyt metsälaidun kuusettumaan tulevina vuosikymmeninä. Primäärisukessiometsäkuvioiden varovainen raivaus edesauttaisi metsälaitumen suotuisaa kehitystä. Se heikentäisi primäärimetsän edustavuutta, eikä näinollen ole suotavaa.</p>

	<p>HUOM: kuvioiden 79, 50 ja 45 Natura-tyyppiä on edellä kuvatun v. 2019 inventointitietojen tallennuksen jälkeen muutettu Hakamaat ja kaskilaitumet, mikä tarkoittaa sitä, että näillä kuvioilla voidaan tehdä Hakamaa-luontotyyppin edustavuuden lisäämiseen tähtäviä kunnosraivauksia. (ks. karttaliite)</p> <p><u>Eteläpuolen osa-alue:</u></p> <p>Rantaniityn pajukkoisen alueen raivaamista avoimemmaksi on tarkoitus jatkaa. Hoitaja pyrkii ajoittamaan laidunkauden aloituksen kasvillisuuden kehityksen kannalta optimaaliseen ajankohtaan, niin että ruoko tulee mahdollisimman tarkkaan syötyä.</p> <p>Eteläpään jättipalsamikasvustoa on poistettu laajemmin kolmisen vuotta sitten ja jo taantuneen kasvuston hävittäminen jatkuu vuosittain. Eteläpään laidunaidan paikkaa tullaan nostamaan kalanjalostamon tontille aidan ylläpidon helpottamiseksi. Lampaiden karkaaminen eteläpuolen laidunlohkolta pohjoispuolen lohkolle matalanveden aikaan on vaikeasti estettävissä. Onko Merenoja eteläreunasta lounaaseen matalikon ohitse mahdollista pystyttää kestävää aitaa? Laidunalueella on liikkunut häiriötä aiheuttaneita mönkijöitä. Eteläpään laidunlohkolla on paljon merestä ajautunutta roskaa, mm. lasi-, metalli- ja muovipulloja, jotka paitsi pilaavat maisemaa voivat vahingoittaa lampaita. Roskia onkin kerätty talkooporukalla ajoittain. Lisäksi kalanjalostamolta leviää alueelle epämiellyttäviä hajuja. Primäärisukessiometsäkuvioiden varovainen raivaus edesauttaisi metsälaitumen suotuisaa kehitystä. Se heikentäisi kuitenkin primäärimetsän edustavuutta, eikä näinollen ole suotavaa.</p>
<p>Tehdyt selvitykset ja inventoinnit</p>	<p>Luontotyyppi-inventointi Metsähallitus Anna Kilpiä 2005, päivitys Ulla Ahola 2019.</p> <p>Kalajokisuun Ämmän perinnebiotooppien hoitosuunnitelma 2010, (Marko Sievänen)</p> <p>Kalajoen suiston Natura-alueen ja Leton LTA-alueen toimenpidesuunnitelma 2020 (Ulla Ahola, toimenpidesuunnitelma SAKTISSA)</p>

KARTTALIITE:

Biotooppikuviot numeroineen ja Natura-luontotyypit (symboliselitykset)

